Jaarverslag 2021 en Jaarplan 2022

Rekenkamercommissie Medemblik - Opmeer

Vastgesteld in de rekenkamercommissievergadering van 28 februari 2022

Voorwoord

In deze rapportage doet de Rekenkamercommissie verslag van haar werkzaamheden van het afgelopen jaar 2021. Per 1 januari 2021 is de secretaris-onderzoeker door de rekenkamercommissie aangesteld en sinds april 2021 zijn we weer op volle sterkte door het aantreden van de nieuwe voorzitter. De commissie heeft in nieuwe samenstelling haar eerste onderzoek – naar weerstandvermogen – gepresenteerd, en verwacht binnen afzienbare tijd rapporten te presenteren over de relatie met de GGD Hollands Noorden en over de Wet openbaarheid bestuur (Wob). Ook heeft de commissie inmiddels een onderzoek gestart naar informatieveiligheid. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart zal de rekenkamercommissie pas later dit jaar beslissen over nieuwe onderzoeksonderwerpen. Zo kan de rekenkamercommissie de opmerkingen die raadsleden tijdens de kennismaking over mogelijke onderzoeksonderwerpen maken meewegen in de vaststelling van het onderzoeksprogramma.

Deze rapportage bevat:

- het jaarverslag 2021 met daarin een overzicht van de werkzaamheden van het afgelopen kalenderjaar en de financiële verantwoording;
- het jaarplan 2022, waarin we de geplande werkzaamheden en de daarbij behorende begroting hebben opgenomen;
- de groslijst van mogelijke onderwerpen van onderzoek.

Samenstelling Rekenkamercommissie

Lid	Datum aantreden	Datum einde huidige termijn	Eerste of tweede termijn
Ellie Potiek	24 mei 2020	23 mei 2024	eerste
Kees Zwakman	24 mei 2020	23 mei 2024	eerste
Irene Makelaar (voorzitter)	15 april 2021	14 april 2025	eerste

Artikel 3 van de rekenkamerverordening bepaalt dat leden voor een periode van vier jaar worden benoemd door de gemeenteraden van Medemblik en Opmeer. De leden zijn eenmaal herbenoembaar.

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een extern secretaris-onderzoek, Jeroen van Oort. De secretaris-onderzoeker is aangesteld door en onder verantwoordelijkheid van de rekenkamercommissie.

Informatie over de rekenkamercommissie is te vinden via de websites van de gemeenten Medemblik en Opmeer via onderstaande adressen:
https://www.medemblik.nl/raad-en-bestuur/rekenkamercommissie/
https://www.opmeer.nl/rekenkamercommissie

Contactgegevens:
De rekenkamercommissie Medemblik – Opmeer is bereikbaar via: rekenkamer@medemblik.nl,
of per post:
Postbus 45
1687 ZG Wognum

U kunt ook contact opnemen met de griffie van de betrokken gemeenten:

Medemblik: griffie@medemblik.nl
tel. (0229) 856222

Opmeer: griffier@opmeer.nl
tel. (0226) 363339

1. Jaarverslag 2021

1.1 Werkwijze en samenstelling

De taak van de rekenkamercommissie is het toetsen van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur, beleid en beheer. Hiertoe voert de rekenkamercommissie onderzoek uit. Het doel van deze onderzoeken is om inzicht te bieden in de prestaties van de gemeente als geheel, zodat de gemeente in de toekomst effectiever en efficiënter kan werken.
De rekenkamercommissie is in 2012 ingesteld voor de gemeenten Medemblik en Opmeer en bestaat uit drie leden. De leden worden steeds door de gemeenteraad benoemd voor een periode van vier jaar. De rekenkamercommissie werkte tot mei 2021 conform de verordening Rekenkamercommissie 2012. In mei is in Medemblik een nieuwe verordening aangenomen; deze verordening is in september 2021 ook door de raad van de gemeente Opmeer aanvaard. De rekenkamercommissie werkt sindsdien volgens de verordening Rekenkamercommissie 2021, het huishoudelijk reglement 2014 en het onderzoeksprotocol rekenkamercommissie Medemblik-Opmeer 2018.

Omdat aan het einde van 2020 de toenmalige voorzitter van de rekenkamercommissie een functie elders in het land aanvaardde, ontstond een vacature. Deze is per 15 april 2021 ingevuld door Irene Makelaar. Zij heeft ook het voorzitterschap op zich genomen. Ellie Potiek en Kees Zwakman waren gedurende het gehele jaar 2021 lid van de rekenkamercommissie. Mevrouw Potiek trad in de periode dat het voorzitterschap vacant was als waarnemend voorzitter op.

Bij de start van de Rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling is gesproken over de wijze waarop de leden invulling willen geven aan de rekenkamercommissie. Vastgesteld is dat de rekenkamercommissie zich zal richten op het voorbereiden en begeleiden van onderzoeken, de brug van onderzoeken naar het gemeentebestuur slaat en de begroting van de rekenkamercommissie bewaakt. De leden van de rekenkamercommissie gaan niet zelf onderzoeken, maar wel actief onderzoeken voorbereiden, initiëren, begeleiden en presenteren.

1.3 Wijziging van de verordening

De leden van de rekenkamercommissie kregen op grond van de (oude) verordening een vergoeding op basis van bijgewoonde vergaderingen en een uurvergoeding voor andere werkzaamheden voor de rekenkamercommissie. De NVVR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies) heeft geconstateerd dat een presentiegeldvergoeding niet goed aansluit bij de feitelijke werkzaamheden van een rekenkamercommissie. Daarom beveelt de NVVR aan gebruik te maken van vaste vergoedingen per maand en bij voorkeur geen gebruik te maken van uurvergoedingen. Daarbij is overwogen “dat een situatie waarin de aan het onderzoek bestede tijd direct gerelateerd is aan de beloning van het lid dient te worden voorkomen. In een dergelijke situatie kan het voor het uitvoerende lid aantrekkelijk worden om de omvang van het onderzoek (nodeloos) te laten toenemen, om zo verzekerd te zijn van een hogere beloning. Zeker wanneer er geen scheiding is tussen opdrachtgever- en opdrachtnemerschap ontstaat er een weinig transparante situatie waarin het belang van de rekenkamer of rekenkamerfunctie/commissie en dat van het lid als privépersoon uiteen kunnen lopen.” De gemeenteraden van Medemblik Opmeer hebben daarom – op verzoek van de rekenkamercommissie – de verordening op dit punt gewijzigd.
In de wijziging van de verordening zijn ook direct enkele aanpassingen meegenomen die de verantwoordelijkheid voor de secretaris-onderzoeker bij de griffie weghaalt en in plaats daarvan bij de rekenkamercommissie neerlegt. Ook werden enkele kleine administratieve regelingen in de verordening aangepast aan de aan de veranderde werkwijze in de praktijk werkelijkheid.

1.4 Ambtelijk secretaris onderzoeker

De gekozen positionering en werkwijze van de rekenkamercommissie vereist een ruimere invulling van de rol van de secretaris. De werkzaamheden van ambtelijk secretaris en onderzoekswerkzaamheden lopen al snel door elkaar. Met een combinatie van deze functies kan dit worden opgelost. In de maanden november en december 2020 heeft de werving en selectie plaats gevonden voor een secretaris-onderzoeker.

De secretaris-onderzoeker zal in nauw overleg met de leden onderzoeken uitvoeren en in overleg met de voorzitter vergaderingen voorbereiden. Hij werkt samen met onderzoekers van andere rekenkamercommissies of met ingehuurde onderzoekers en is de verbindende schakel tussen de rekenkamercommissie en de gemeenten waarvoor de rekenkamercommissie werkt.

1.5 Onderzoekwerkzaamheden

<u>Externe ontwikkelingen rekenkamercommissie</u>

Eind 2019 is een wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers bij de Tweede Kamer ingediend. De consultatieronde heeft de minister aanleiding gegeven een tweede nota van wijzigingen op te stellen. Deze is januari 2021 voor advies bij de Raad van State neergelegd. Daarmee is de parlementaire behandeling vertraagd ten opzichte van een eerdere planning. De rekenkamercommissie volgt de nieuwe wetgeving en zal waar nodig initiatief nemen.

2. Financiële verantwoording 2021

Inkomsten			**Uitgaven**		
	begroot	gerealiseerd		begroot	gerealiseerd
Bijdrage gemeente Medemblik	€ 45.100	€ 45.101,00	Vergoeding leden	€ 10.500	€ 11.728,44
Bijdrage gemeente Opmeer	€ 11.500	€ 11.836,00	Vergoeding secretaris-onderzoeker	€ 25.000	€ 25.000,00
			Onderzoek extern uitgezet	€ 19.900	€ 19.555,00
			Abonnementen, cursus en lidmaatschap NVVR	€ 1.200	€ 652,94
			Batig saldo 2021		€ 0,66
Totaal	**€ 56.600,-**	**€ 56.937,00**	**Totaal**	**€ 56.600**	**€ 56.937,00**

In de verordening zoals die tot mei 2021 gold, kregen de leden presentiegeld voor het bijwonen van vergaderingen. Daarnaast konden zijn een vergoeding krijgen voor onderzoekswerkzaamheden. In de nieuwe verordening krijgen de leden een vaste maandelijkse vergoeding. Voor de voorzitter bedraagt

die € 450 per maand en voor de leden € 300. Er is sinds begin 2021 een secretaris-onderzoeker aangesteld. Deze ondersteunt de rekenkamercommissie administratief en voert een deel van de onderzoeken uit. In 2021 waren dat de onderzoeken naar het weerstandsvermogen en de GGD. Ook voert hij werkzaamheden uit voor het onderzoek naar de WOB.

In de verordening zoals die tot mei 2021 gold was het niet mogelijk dat een batig saldo wordt overgeheveld naar een nieuw kalenderjaar. In de nieuwe verordening bestaat die mogelijkheid wel, zij het dat dat bedrag in artikel 8 lid 6 van de rekenkamerverordening gelimiteerd is tot vijftien procent. Omdat de rekenkamercommissie bijna het gehele beschikbare bedrag besteedde, verzoekt de rekenkamercommissie slechts € 0,66 over te hevelen naar het volgende jaar.

3. Jaarplan 2022

3.1 Onderzoekwerkzaamheden 2022

Op basis van de in 2022 gestarte onderzoeken werkt de rekenkamercommissie op dit moment aan drie onderzoeken.

1. Betrokkenheid gemeenteraden bij gemeentelijk gezondheidsbeleid

In 2021 is de rekenkamercommissie gestart met het onderzoek naar de relatie tussen de gemeente en de GGD Hollands Noorden. De rekenkamercommissie verwacht de rapportage hierover uiterlijk in het tweede kwartaal 2022 op te leveren.

2. Wet Openbaarheid Bestuur

In 2021 heeft de rekenkamercommissie deelgenomen aan het ‘doe-mee-onderzoek’ van de NVRR naar de WOB. Op het moment van schrijven is de verwachting dat de onderzoekswerkzaamheden binnen afzienbare tijd zullen zijn afgerond. De rekenkamercommissie zal daarna besluiten of zij een rekenkamerbrief of een complete rapportage zal opstellen aan de raden.

3. Informatieveiligheid

Ultimo 2021 heeft de rekenkamercommissie opdracht gegeven aan een extern bureau om onderzoek te doen naar de informatieveiligheid. In dit onderzoek staat de interactie tussen organisatie, mens en systeem centraal. Als alles volgens planning verloopt, is de rapportage voor ambtelijk wederhoor beschikbaar in mei. In juni zal dan het bestuurlijk wederhoor plaatshebben, waarbij de rekenkamercommissie verwacht de rapporten voor Medemblik en Opmeer direct na het zomerreces aan de raden te kunnen aanbieden en presenteren.

Verkiezingen

In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent dat eind maart nieuwe gemeenteraden geïnstalleerd zullen worden. De rekenkamercommissie heeft weliswaar een groslijst met onderzoeken beschikbaar, maar hecht eraan de nieuwe raden te horen. Hiervoor zal direct met een presentatie in de raad van Opmeer, of indirect met een kennismaking met de nieuwe auditcommissie in Medemblik – een reactie van de raden worden gevraagd, voordat de rekenkamercommissie een keuze maakt voor volgende onderzoeken.
Kennismaking met de gemeenteraad van Opmeer staat gepland voor 5 april 2022. Medemblik kiest voor een kennismaking in het laatste kwartaal van 2022. Een datum daarvoor moet nog gevonden worden.

4. Begroting 2022

Inkomsten		Uitgaven	
Bijdragen gemeente Medemblik[1]	€ 45.165,00	Presentiegeld/vergoeding leden	€ 12.772,80
Bijdragen gemeente Opmeer[2]	€ 12.009,00	Onderzoeker/ambtelijk secretaris	€ 25.000,00
Batig saldo 2021	€ 0,66	Uit te besteden onderzoek	€ 18.651,86
		Abonnementen, cursus en lidmaatschap NVVR	€ 750,00
Totaal	€ 57.174,66	Totaal	€ 57.174,66

In de begroting is de vergoeding voor de leden ogenschijnlijk toegenomen. In het vorige jaar was er echter rekening gehouden met een periode waarin een vacature zou zijn.

De vergoeding van de leden wordt geïndexeerd volgens het indexcijfer CAO-lonen overheid inclusief bijzondere beloningen geldend voor de maand september van het tweede kalenderjaar voorafgaand aan die datum ten opzichte van hetzelfde indexcijfer geldend voor de maand september van het daaraan voorafgaande kalenderjaar. In september 2020 bedroeg dit indexcijfer 3,2%[3]. De vergoeding voor de voorzitter komt hiermee op € 464,40 per maand en voor de leden op € 309,60.

De ambtelijk secretaris-onderzoeker is gecontracteerd voor € 25.000 per jaar. Daarvoor verricht hij ondersteunende werkzaamheden aan de rekenkamercommissie en voert hij zelf een deel van de onderzoeken uit.

Het resterende bedrag wordt beschikbaar gesteld aan het inhuren van externe experts en onderzoekers. In 2022 is onder deze post grotendeels het restantbedrag van het onderzoek naar informatieveiligheid, dat in 2021 is gestart, begroot.

---

[1] Zie https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?dl=633C5, geraadpleegd op 23 februari 2022. Voor het jaar 2021 worden door het CBS voorlopige cijfers gepubliceerd.
[2] idem
[3] Zie https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82838NED/table?dl=633CF

5. Groslijst mogelijke onderzoeksonderwerpen rekenkamercommissie 2022

In het vorige jaarplan heeft de rekenkamercommissie de groslijst gepubliceerd. De onderwerpen op deze lijst komen van de rekenkamercommissie in vorige samenstelling en van gesprekken die de rekenkamercommissie in nieuwe samenstelling in 2020 voerde met meerdere fracties van de twee gemeenten. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 kiest de rekenkamercommissie ervoor de groslijst bij aanvang van het jaar niet te actualiseren, maar te laten staan zoals hij ook vorig jaar was. De lijst is op de volgende bladzijde weergegeven. Na de verkiezingen, maar voor de zomervakantie, zal de rekenkamercommissie een geactualiseerde groslijst publiceren. De rekenkamercommissie hoopt dan ook input te hebben gekregen vanuit de gemeenteraden in nieuwe samenstelling.

Het onderzoeksprotocol biedt de mogelijkheid uitgebreide onderzoeken uit te voeren, maar het is ook mogelijk een 'lichtere' vorm van onderzoek uit te voeren, bijvoorbeeld een vooronderzoek of een 'quick scan'. Door een dergelijke aanpak kan de rekenkamercommissie op actualiteiten inspelen of voorsorteren op een eventueel diepergaand onderzoek. Deze vorm maakt het voor de rekenkamercommissie mogelijk om onderwerpen op relatief snelle wijze onder de aandacht van de raad te brengen. Publicatie van resultaten kan dan plaatsvinden door middel van een Rekenkamerbrief.
De rekenkamercommissie kan onderzoeken uitvoeren voor de gemeente Medemblik of de gemeente Opmeer afzonderlijk. Ook is het mogelijk een onderzoek uit te voeren dat beide gemeenten betreft.

<u>Selectiecriteria</u>
Het onderzoeksprotocol noemt de volgende criteria voor de selectie van onderwerpen voor onderzoek:
het onderwerp draagt risico's van ondoelmatigheid, ondoeltreffendheid en/of onrechtmatigheid in zich.
er is sprake van maatschappelijk, bestuurlijk, organisatorisch en/of financieel belang;

1. het onderzoek heeft een toegevoegde waarde;
2. het levert informatie op waarover de gemeenteraad en het college nog niet beschikken;
3. de onderzoeksvraag is niet op een andere, meer eenvoudige wijze te beantwoorden;
4. het onderzoek moet kunnen leiden tot concrete verbeteringen en/of het
5. bevorderen van het lerend vermogen van de organisatie.

Een randvoorwaarde voor de rekenkamercommissie is dat het onderzoek haalbaar moet zijn, d.w.z. passend binnen de financiële en organisatorische mogelijkheden. De keus om een onderwerp al dan niet te onderzoeken ligt bij de rekenkamercommissie. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige spreiding over betrokken gemeenten en verschillende beleidsterreinen in opvolgende onderzoeken. Indien relevant zal er rekening worden gehouden met de gemeentelijke beleidscyclus.

5.1 Onderzoeksonderwerpen voor 2022

Uit de groslijst – die na de verkiezingen geactualiseerd wordt – zal de rekenkamercommissie voor het zomerreces een nieuw onderzoeksonderwerp uitkiezen dat door de secretaris-onderzoeker zal worden uitgevoerd. Het onderwerp en de onderzoeksopzet zullen zo gekozen worden dat dit onderzoek tegen het einde van het jaar kan worden opgeleverd. Rond het herfstreces zal de rekenkamercommissie opnieuw een onderwerp uit de groslijst selecteren. Ook dat onderzoek zal intern worden uitgevoerd en naar verwachting voor het zomerreces 2023 worden opgeleverd.
Binnenkort kunt u daarom rapportages tegemoetzien over de GGD en de WOB, vlak na het zomerreces over informatieveiligheid en tegen het einde van 2022 over een nader te bepalen onderwerp.

Van de onderwerpen die in het vorige jaarplan op de shortlist stonden, resteren nu de onderwerpen

1. Inclusie

2. Sociaal domein
3. Subsidies

Daarnaast heeft de rekenkamercommissie vorig jaar een ruimere groslijst aangehouden, waarop – in alfabetische volgorde de volgende onderwerpen staan:

1. **bewoning recreatiewoningen en huisvesting arbeidsmigranten**
   Recreatiewoningen worden niet alleen voor recreatie maar ook voor huisvesting van arbeidsmigranten gebruikt. De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken wat het overheidsbeleid in algemene zin en het gemeentelijk beleid in het bijzonder is, in welke mate de praktijk zich verhoudt tot het beleid en of er sprake is van (risico van) ondermijning door bewoning van recreatiewoningen. Ook zou de rekenkamercommissie kunnen kijken op welke andere manieren arbeidsmigranten gehuisvest kunnen worden en wie daarin een rol heeft of pakt.

2. **de Som - gemeenschappelijke financiën**
   De Som is een gemeenschappelijke regeling. De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken op welke wijze deze gemeenschappelijke regeling door de gemeenten wordt aangestuurd en hoe effectief de gevoerde taken door De Som worden uitgevoerd.

3. **duurzaam inkoopbeleid**
   de rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken in welke mate er duurzaamheidseisen gelden in het inkoopbeleid in het algemeen, of er verschil is in het stellen van eisen tussen aanbestedingsplichtige en niet-aanbestedingsplichtige inkopen en in hoeverre gerealiseerde inkopen voldoen aan de gestelde duurzaamheidseisen.

4. **gesloten jeugdzorg in Noord-Holland-Noord (Horizon)**
   In 2020 is het contract met Horizon verlengd. De rekenkamercommissie zou voor een nieuwe contractverlenging kunnen onderzoeken wat hoe succesvol dit contract is en uit welke voorwaardenset de gemeente zou kunnen kiezen voor het aangaan van een nieuw contract.

5. **gronduitgifte en de sociale (huur)sector**
   De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken wat het gronduitgiftebeleid is en welke invloed dat heeft op de sociale huursector. Vergroot of verkleint de gemeente kansen, is gronduitgifte meer een verdienmodel of juist een instrument in het woonbeleid?

6. **handhaving van de flora- en faunawet**
   De gemeente heeft een rol in het handhaven van de flora- en faunawet. Hoe vult de gemeente die in? Is daar beleid op gemaakt? Wordt het beleid ook uitgevoerd en wat is het effect daarvan op flora en fauna?

7. **informatievoorziening door gemeenschappelijke regelingen aan raden**
   De Wgr schrijft voor op welke wijze gemeenteraden op de hoogte moeten worden gehouden van ontwikkelingen in gemeenschappelijke regelingen. Hoe gebeurt dat in de praktijk? Levert dat informatie waar de raadsleden wat mee kunnen en bestaat er daadwerkelijk invloed van de raden op de gemeenschappelijke regeling. En wat verandert er, als de beoogde wetgeving over verbetering van de raden door de Staten-Generaal wordt aangenomen?

8. **jeugd en alcohol**
   Jeugd en alcohol is een combinatie die volgens de lokale overheid niet samengaat. Wat doet de overheid om alcoholgebruik door jongeren te ontmoedigen. In hoeverre slaagt zij hierin en wat zou er eventueel (nog) beter kunnen?

9. **omgevingswet - participatie**
   De nieuwe omgevingswet vraagt om andere participatie dan voorheen in het ruimtelijk beleid gangbaar was. In welke mate slagen de gemeenten Medemblik en Opmeer erin zich op het gebied van participatie aan te passen aan de nieuwe wetgeving?

10. **organisatie- en bestuurskracht**
    Veel gemeenten staan qua organisatie- en bestuurskracht onder druk. De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken in welke mate de gemeente in staat is haar taken goed uit te voeren.

11. **Participatiebeleid**
    WerkSaam voert in een gemeenschappelijke regeling werkzaamheden uit met betrekking tot de participatiewet. Eerder deden rekenkamercommissies van andere deelnemende gemeenten ook al onderzoek naar WerkSaam. De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken in welke mate de werkzaamheden van WerkSaam aansluiten bij het beleid van Medemblik en Opmeer en in welke mate de cliënten van WerkSaam baat hebben bij het beleid en de uitvoering hiervan.

12. **(rechtmatigheid) subsidies**
    In veel beleid zijn subsidies een belangrijk instrument. De rekenkamercommissie kan onderzoeken wat het subsidiebeleid is en in welke mate dat terugkomt in de beleidsnota's die van het subsidieinstrument gebruik maken. Vervolgens kan met een steekproef gekeken worden of het beleid ook in de praktijk wordt gebracht.

13. **statushouders op de arbeidsmarkt**
    Gemeenten hebben een taak om statushouders op de arbeidsmarkt te ondersteunen. De rekenkamercommissie zou kunnen onderzoeken in welke mate statushouders hier behoefte aan hebben, in hoeverre het vastgestelde beleid op deze behoefte is aangepast en in welke mate statushouders door dit beleid daadwerkelijk geholpen worden in de praktijk van de arbeidsmarkt.

14. **vervuiling ondergrond**
    In de voormalige vuilstort in Westwoud en bij HVC Middenmeer neemt de gemeente mogelijk deel aan regelingen waarin een financieel risico bestaat vanwege vervuilde ondergrond. De rekenkamercommissie zou kunnen kijken wat het risico is en welke beheersmaatregelen hiertegen zijn genomen of genomen zouden kunnen worden.